

BETÆNKNING

Afgivet af udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut på FM2023 pålægges at fremlægge handlingsplan overfor Inatsisartut med henblik på at der etableres en efterskole i Tasiilaq

FremSAT af medlem af Inatsisartut Mala Høy Kuko, Siumut

og

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at opføre en adventure efterskole i Tasiilaq

FremSAT af medlem af Inatsisartut Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Doris Jakobsen Jensen, Siumut, formand
Medlem af Inatsisartut Nivi Olsen, Demokraatit, næstformand
Medlem af Inatsisartut Adam Kristensen, Inuit Ataqatigiit, suppleant
Medlem af Inatsisartut Dines Mikaelson, Siumut
Medlem af Inatsisartut Mariia Simonsen, Inuit Ataqatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen 28. april under FM2022 gennemgået forslaget.

1. Forslagenes indhold og formål

Nærværende to forslag har fokus på efterskoler i Tasiilaq. Med punkt 95 søger forslagsstiller at pålægge Naalakkersuisut at udarbejde og fremlægge en handlingsplan om etablering af en efterskole i Tasiilaq. For punkt 134 søger forslagsstiller at pålægge Naalakkersuisut at opføre en adventure efterskole i Tasiilaq. Formålene med forslagene er, ifølge forslagsstillerne, at skabe arbejdspladser og dermed udvikling i Østgrønland, højne uddannelsesstandarder samt skabe lyst og motivation hos elever til at tage en uddannelse.

2. Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke om at besvare en række spørgsmål. Kopi af udvalgets spørgsmål og Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirkes besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som bilag.

3. Udvalgets behandling af forslagene

Under debatten i salen var der forskellige holdninger til oprettelse af en efterskole i Tasiilaq. Der var dog ingen tvivl om, at alle partier har et ønske om at udvikle Østgrønland og Tasiilaq. Debatten handlede derfor også om den udvikling Tasiilaq vil opleve, såfremt der etableres en efterskole i byen. Derudover blev der også drøftet mulige udvekslingsmuligheder med elever fra Island, og at en efterskole i Tasiilaq vil kunne bevare den østgrønlandske kultur.

Udvalget bemærker, at forslagsstiller til punkt 95 ikke fremsætter konkrete ønsker til indholdet i handlingsplanen, men i højere grad fokuserer på betydningen af efterskolen, når den er taget i brug. For punkt 134 finder udvalget det ikke klart beskrevet, hvad en "adventureefterskole" dækker over. Forslagsstiller nævner kort i sin begrundelse, at der rundt om Tasiilaq er mange muligheder i de enkelte årstider. Forslagsstilleren beskriver dog ikke yderligere, hvilke muligheder, som vil være grundlaget for etablering af efterskolen.

3.1. Efterskoler i Grønland

Grønland har på nuværende tidspunkt to efterskoler.

Maniitsumi Efterskoli i Maniitsoq med plads til 60 elever¹ samt Efterskolen Villads Villadsen i Qasigianguit med plads til 80 elever. Der gives årligt knap 25 mio. kr. i tilskud til drift af efterskolerne. For at blive elev på en efterskole i Grønland skal man have afsluttet 8 års skolegang, eller være fyldt 14 år men dog ikke være fyldt 18 år.²

Undervisningsformen på efterskoler er fastsat i lov om efterskoler § 1 stk. 5 og 6, hvor det fremgår, at undervisningspligtige elever skal tilbydes undervisning, der forbereder dem på afsluttende evalueringer og prøver i folkeskolen. Herudover kan elever over den undervisningspligtige alder, tilbydes samme undervisning.

3.2. Ændringsforslag fra Naalakkersuisut

¹ Af tillægsbevillingsloven 2011, 40.10.06 fremgår det, at der søges om, at efterskolen kan forøge elevtallet fra 60 til 80. Denne bevilling blev godkendt af Finansudvalget d. 30. juni 2011 (sag nr. 11-537). Bevillingen har medført, at efterskolen indtil 2021 har haft mulighed for at optage op til 80 elever årligt.

² Landstingslov nr. 13 af 5. december 2008 om efterskoler, § 3

Under forslagenes førstebehandling fremsatte Naalakkersuisut ændringsforslag med følgende ordlyd:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en handlingsplan for etablering af uddannelser, herunder en efterskole i Tasiilaq. Arbejdet skal indgå i det tværdepartementale arbejde om beskæftigelse i Tasiilaq, som er forankret i Departementet for Arbejdsmarked.”

Udvalget bemærker, at Naalakkersuisuts ændringsforslag vil betyde, at der ikke igangsættes en etablering af en efterskole i Tasiilaq. Derimod er det udvalgets opfattelse, at ændringsforslaget vil betyde, at det igangværende arbejde om beskæftigelse i Tasiilaq vil inkludere en handlingsplan om uddannelse, herunder muligheden for etablering af en efterskole. Udvalget bemærker også, at Naalakkersuisut ikke vurderer, at dette vil få økonomiske konsekvenser.

Udvalget bemærker, at Naalakkersuisoq i salen forklarede, at Naalakkersuisut i juni måned vil have et beslutningsgrundlag fra arbejdsgrupperne fra det tværdepartementale arbejde klar.

I besvarelse på udvalgets spørgsmål angiver Naalakkersuisut, at udarbejdelse af en handlingsplan for etablering af uddannelse, herunder en efterskole i Tasiilaq, vil betyde, at kommissoriet herunder tidsplanen for arbejdet skal revideres.

Denne løsning finder udvalget tilfredsstillende, idet udarbejdelsen af en handlingsplan ikke forhastes.

3.3. Elevgrundlag samt afbrudte og gennemførte efterskoleophold i Grønland

Under behandlingen af forslaget blev der rejst spørgsmål om, hvorvidt der er elevgrundlag for at etablere en efterskole i Tasiilaq. Et lignende spørgsmål er også undersøgt i en betænkning fra 2010³. Siden dengang er der lavet opgørelser over antal optagede elever, antal elever der har afbrudt ophold og antallet af elever der gennemfører opholdet. Der er desuden udgivet statistisk materiale fra Grønlands Statistik i september 2017 om efterskoleforløb i årene 2009/2010-2016/2017⁴.

³ FM2010/40

⁴ <https://stat.gl/publ/da/UD/201705/pdf/Efterskoleforl%C3%B8b%20fra%202009%20-%202010%20til%202016%20-%202017.pdf>

Tabel 1: Oversigt over antal elever som har påbegyndt, afbrudt og gennemført ophold på efterskoler i Grønland og Danmark

		16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	<i>Gennemsnit i procent</i>
Efterskole Villads Villadsen	Antal afbrudt	40	32	16	47	14	39 %
	Antal gennemført	48	45	61	28	45	61 %
	Påbegyndte i alt	88	77	77	75	59	
Maniitsumi Efterskoli	Antal afbrudt	20	20	27	45	33	39 %
	Antal gennemført	58	55	49	31	39	61 %
	Påbegyndte i alt	78	75	76	76	72	
Danske efterskoler	Antal afbrudt	46	47	45	119	81	27 %
	Antal gennemført	225	252	245	162	110	73 %
	Påbegyndte i alt	271	299	290	281	191	

Kilde: Grønlands statistik (<http://bank.stat.gl/UDDESG>)

Udvalget bemærker, at der i perioden gennemsnitligt er 39 % af de optagede elever på efterskolerne i Grønland, som har afbrudt deres ophold de seneste fem år⁵. Af besvarelse på § 37, 2015/187 angives det, at elever, som modtager afslag på optagelse på efterskole, tilbydes at komme på venteliste. Hvis der er frafald på efterskolen, vil elever på ventelisten få mulighed for at starte.

Det er udvalgets opfattelse, at oversigten fra Naalakkersuisuts besvarelse af § 37 spørgsmål 2015/187 viser, hvor stort behovet for optagelse på en efterskole har været.

Naalakkersuisuts har til besvarelse af udvalgets spørgsmål indhentet oplysninger fra efterskolerne selv. Her oplyses det, at Efterskolen Villads Villadsen har optaget imellem 45 og 73 elever siden skoleåret 2017-2018.⁶ For Maniitsumi Efterskoli har man samme periode optaget imellem 66 og 70 elever pr. skoleår. Sammenlignet med ovenstående tabel fra Grønlands Statistik (tabel 1) bemærker udvalget nogle forskelle. Udvalget forstår tallene fra Grønlands statistik om optagede elever, som det antal, der er optaget gennem hele skoleåret. Udvalget forstår tallene som Naalakkersuisut har indhentet fra efterskolerne, som antal optagede elever ved skoleårets start. Naalakkersuisut bedes be- eller afkræfte dette ved forslaget andenbehandling.

⁵ Grønlands Statistik

⁶ Se bilag 2

Udvalget bemærker, at Efterskolen Villads Villadsen har plads til at optage 80 elever på en årgang. For Maniitsumi Efterskoli bemærker udvalget, at efterskolen har haft et stabilt antal optagede elever imellem 2017 og 2021. Udvalget har tidligere i betænkningen afdækket, at Maniitsumi Efterskoli har haft mulighed for at optage op til 80 elever indtil 2021 (se fodnote nr. 1).

Udvalget konstaterer på denne baggrund at begge efterskoler har flere ansøgere end de har plads til at optage, og vurderer på denne baggrund, at der er et større behov for efterskoleophold blandt unge, end der er kapacitet til.

Udvalget mener at forholdet om, hvorvidt det større behov for pladser på efterskoler er stort nok til at etablere en efterskole i Tasiilaq, bør afdækkes i en handlingsplan.

3.4. Optag af elever fra andre lande

Det blev under debatten i salen nævnt, at det kunne være en mulighed, at elever fra andre lande kunne optages på efterskolen i Tasiilaq. Hertil vil udvalget nævne, at efterskoler i Grønland er selvejende institutioner jf. § 1 i lov om efterskoler. Af denne grund er det også op til den enkelte efterskole at bestemme, hvilke elever de vil optage, herunder, at efterskolen selv vælger, om de vil optage udenlandske elever. Dette angives også i Naalakkersuisuts besvarelse af § 37 spørgsmål 2015/126.

Udvalget vil hertil påpege, at undervisning af udenlandske elever kan betyde større krav til lærerne, da udenlandske elever kan få brug for oversættelser fra grønlandsk.

4. Forslagenes økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslagets begrundelse.

Udvalget har noteret sig, at forslagene i overensstemmelse hermed angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagene realisering. Således anslås forslaget om at udarbejde en handlingsplan at koste ½ A/C årsværk svarende til 250.000 kr.

For forslaget om etablering af en efterskole i Tasiilaq, anslås udgifterne til etablering af skole og personaleboliger at beløbe sig til 173 mio. kr. Udgifter til drift vil beløbe sig til 13,1 mio. kr. årligt.

5. Udvalgets indstillinger

Et enigt udvalg indstiller følgende forslag til vedtagelse:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut på FM2023 pålægges at fremlægge handlingsplan overfor Inatsisartut med henblik på, at der etableres en efterskole i Tasiilaq.

Hertil har udvalget følgende bemærkninger:

Udvalget er af den opfattelse, at udarbejdelsen af en handlingsplan om etablering af en efterskole i Tasiilaq bør udarbejdes særskilt i regi af Departementet for Uddannelse. Udvalget mener dermed ikke, at det tværdepartementale arbejde om beskæftigelse i Tasiilaq, som er forankret i Departementet for Arbejdsmarked er en dårlig idé. Udvalget ønsker, at arbejdet med en efterskole i Tasiilaq udgår fra det departement med den største viden på området. Udvalget hilser dog Naalakkersuisuts ændringsforslag om at inddrage uddannelsestiltag og eventuelt efterskolespørgsmålet i det tværdepartementale arbejde velkomment.

Et enigt udvalg indstiller følgende forslag til forkastelse:

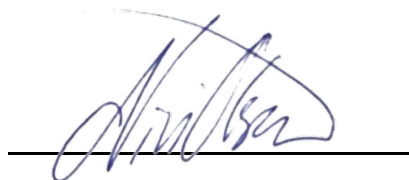
Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at opføre en adventure efterskole i Tasiilaq.

Et enigt udvalg indstiller Naalakkersuisuts ændringsforslag til forkastelse.

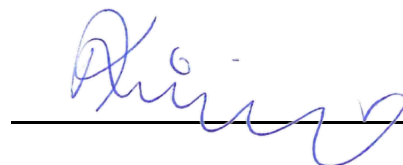
Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Doris Jakobsen Jensen
Formand

Nivi Olsen
Næstformand

Adam Kristensen

Dines Mikaelen

Mariia Simonsen

Til Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Besvarelse af skriftlig besvarelse af spørgsmål vedr. punkt 95 og 134

12-05-2022
Sagsnr. 2022 - 10474
Akt nr. 20032840

Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har den 9. maj fremsendt nogle spørgsmål vedr. punkt 95 og 134, som hermed vil blive besvaret.

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Email: ikin@nаноq.gl
www.nаноq.gl

Spørgsmål 1: *Udvalget bemærker at Naalakkersuisoq under debatten i salen sagde, at man regnede med at se en mere færdig plan i juli måned Er det Naalakkersuisuts forventning, at handlingsplanen for etablering af uddannelser herunder en efterskole i Tasiilaq, også skal være færdig der? Der ønskes en uddybning af svaret.*

Svar: På baggrund af Naalakkersuisuts beslutning om at have fokus på beskæftigelsen i Tasiilaq, blev der i 2021 nedsat en tværdepartemental arbejdsgruppe, hvor Departementet for Arbejdsmarked er tovholder. Denne arbejdsgruppe skulle afdække udfordringer og afsøge løsninger på både uddannelses- og beskæftigelsesområdet. I kommissoriet for arbejdsgruppen indgår ikke eksplicit noget om, at der skal laves en handlingsplan for etablering af uddannelser, herunder en efterskole, i Tasiilaq. Da udarbejdelse af en handlingsplan er mere omfattende end det, der oprindeligt er lagt op til i kommissoriet, kan der vise sig behov for yderligere afdækninger m.v., som vil kunne give anledning til en vis forsinkelse med færdiggørelsen af arbejdet.

Spørgsmål 2: *Såfremt Naalakkersuisuts ændringsforslag vedtages, hvornår forventer Naalakkersuisut så at kunne fremlægge handlingsplanen for etablering af uddannelser, herunder en efterskole i Tasiilaq, som skal indgå i det tværdepartementale arbejde om beskæftigelse i Tasiilaq?*

Svar: Kommissoriet for arbejdsgruppen vil skulle revideres, herunder tidsplanen, og et nyt tidspunkt for arbejdets færdiggørelse fastsættes. Dette vil blive fastsat efter rådføring med arbejdsgruppen herom. Et revideret kommissorium samt tidsplan vil blive sendt til udvalget snarest efter en godkendelse af arbejdsgruppen.

Spørgsmål 3: *Hvilke elementer om en efterskole i Tasiilaq forestiller Naalakkersuisuts sig vil indgå i handlingsplanen?*

Svar: I forbindelse med udarbejdelse af en handlingsplan om uddannelser, der inkluderer eventuel etablering af en efterskole i Tasiilaq, skal der laves en analyse af behovet for en

efterskole, de økonomiske konsekvenser, konsekvenserne for de øvrige efterskoler og samspillet med de øvrige uddannelses- og beskæftigelsestiltag i Tasiilaq.

Spørgsmål 4: *Hvordan forestiller Naalakkersuisut sig, at forslagene om efterskole i Tasiilaq kan indarbejdes i et allerede opstartet projekt, som er forankret i et andet departement, end det der dagligt arbejder med uddannelsesområdet?*

Svar: Departementet for Uddannelses, Kultur, Idræt og Kirke indgår i arbejdsgruppens arbejde. I den sammenhæng vil departementet sikre, at arbejdet med handlingsplanen om uddannelser vil indgå i arbejdsgruppens generelle arbejde. Et arbejde, som jævnfør kommissoriet omfatter både uddannelses- og beskæftigelsestiltag. Handlingsplanen vil således også naturligt bygge på det arbejde, der allerede er sket i regi af arbejdsgruppen.

Spørgsmål 5: *Hvem deltager i arbejdsgruppen*

Svar: I arbejdsgruppen indgår repræsentanter fra:
Kommuneqarfik Sermersooq
Formandens Departement
Departement for Finanser og Ligestilling
Departement for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke
Departement for Boliger og Infrastruktur
Departement for Erhverv og Handel
Departement for Fiskeri og Fangst
Departement for Børn, Unge og Familier
Departement. for Sociale anliggender og Arbejdsmarked

Spørgsmål 6: *Hvilke kvalifikationer har de personer som deltager i arbejdsgruppen?*

Svar: Arbejdsgruppens medlemmer deltager på baggrund af deres generelle viden vedrørende muligheder i forhold til de unges adgang til uddannelses- og arbejdsmarkedet og specifik viden omhandlende situationen i Tasiilaq. En viden, som den instans de repræsenterer, ligger inde med.

Med venlig hilsen

Peter Olsen

Besvarelse af skriftlige spørgsmål vedrørende punkt 95 og 134

Udvalget har ved skrivelse af 21. maj 2022 anmodet Naalakkersuisut om besvarelse af nogle spørgsmål om punkt 95 og 134. Jeg skal hermed besvare spørgsmålene.

1. Udvalget ønsker en oversigt over, hvor mange der har ansøgt om at blive optaget på en efterskole i Grønland siden 2015.

Svar:

Uddannelsesstyrelsen har i forbindelse med 1. behandlingen af FM95 og 134 indhentet oplysninger fra henholdsvis Maniitsumi Efterskoli og Efterskole Villads Villadsen vedrørende søgning til skolerne i de seneste 5 skoleår. Skolerne har oplyst følgende:

23-05-2022
Sagsnr. 2022 - 11625
Akt nr. 20235283

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Email: ikin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Efterskole Villads Villadsen:

Skoleår	Antal ansøgere	Antal optagede elever
2017 – 2018	127	45
2018 – 2019	128	61
2019 – 2020	97	73
2020 – 2021	76	59
2021 – 2022	135	69

Maniitsumi Efterskoli:

Skoleår	Antal ansøgere	Antal optagede elever
2017 – 2018	90	70
2018 – 2019	95	70
2019 – 2020	87	70
2020 – 2021	91	70
2021 – 2022	114	66

Inden for den meget korte tidsfrist har det ikke været muligt at indhente yderligere oplysninger, som går tilbage til 2015.

For begge skoler gælder det, at nogle optagne ansøgere skifter mening og derfor alligevel ikke starter på efterskolen.

2. I besvarelse af § 37 spørgsmål 2015/187¹ fremgår det at elever, der kommer på venteliste får tilbudt en plads når der er frafald på efterskolen. Hvornår er man så

¹ https://ina.gl/documents/para3637/2015/svar/187_Efterskole_aqge_svar.pdf

langt inde i et efterskoleår til, at en elev ikke optages på efterskolen, selvom der er plads?

Svar:

Begge efterskoler oplyser, at de kan optage nye elever fra ventelisten til og med udgangen af november.

3. Anser Naalakkersuisut det for muligt, at søge om midler internationalt til byggeri af en efterskole i Tasiilaq?

Svar:

Naalakkersuisut vurderer, at det først vil være muligt at søge eventuel fondsfinansiering når og såfremt, der foreligger konkret projektforslag omkring etablering af en efterskole i Tasiilaq.

Inussiarnersumik inuulluaqquilluta

Med venlig hilsen

Peter Olsen